

"Svaki dah košta - zaustavimo tuberkulozu"

24.marta 1882. godine, Robert Koch je objavio svoje otkriće: Izazivač tuberkuloze je *Mycobacterium tuberculosis*! Danas se taj datum koristi za obeležavanje Svetskog dana borbe protiv tuberkuloze, kada bi trebalo da se podsetimo ovog oboljenja koje ima socijalni karakter sa medicinskim aspektom.

Smatra se da je trećina stanovništva na zemlji, ili oko dve milijarde ljudi inficirano klicom *Mycobacterium tuberculosis*. Svake godine od aktivne tuberkuloze oboli oko 8 miliona ljudi, a 2 miliona umre. Više od 90% slučajeva ove bolesti beleži se u zemljama u razvoju, od toga 65% u ekonomski najproduktivnijem životnom dobu, između petnaeste i četrdesetpete godine. Koinfekcija sa HIV virusom povećava rizik od tuberkuloze. Veoma ozbiljni i rastući problem u svetu je multirezistentna tuberkuloza, koja je posledica lošeg lečenja TB-a.

SZO je ovo oboljenje proglasio globalnim zdravstvenim problemom, a razlozi za to su pre svega siromaštvo i sve veći jaz između bogatih i siromašnih, nedovoljan rad na otkrivanju bolesti, kolaps zdravstvene infrastrukture u zemljama sa teškim ekonomskim krizama, kao i uticaj pandemije HIV-a. Zbog svega navedenog, SZO propagira program DOTS, koji predstavlja organizacioni okvir za kontrolu ove bolesti u svim zemljama sveta. Strategija DOTS je, po mišljenju Svetske banke, najisplativija od svih zdravstvenih intervencija.

O DOTS-u

Strategija DOTS je zaštićeno ime SZO-a za kontrolu tuberkuloze i obuhvata paket mera. To znači da su pored direktno opservirane terapije = DOT, za uspešno sprovođenje programa neophodni: jaka politička podrška vlade, otkrivanje slučajeva direktnom mikroskopijom sputuma, redovno snabdevanje antituberkulotskim lekovima prve linije i standardizovani sistem izveštavanja o bolesti. To praktično znači da pre svega treba imati stalnu kontrolu nad uzimanjem lekova - prva dva meseca najčešće u hospitalnim uslovima, a zatim preko patronažne službe ili u saradnji sa odgovornim članom porodice. Nacionalna komisija za tuberkulozu Ministarstva zdravlja Republike Srbije pripremila je Nacionalni program za tuberkulozu (NTP) u skladu sa smernicama SZO - Svetske zdravstvene organizacije. Cilj programa je uspešna kontrola tuberkuloze u zemlji. Njegove osnovne mere su otkrivanje tuberkuloze i lečenje svih obolelih, a posebno u slučaju da se bacili tuberkuloze nalaze direktnom mikroskopijom u sputumu, jer su najzarazniji i najopasniji za širenje bolesti. **Pravilno i uspešno lečenje tuberkuloze pluća odraslih i dece predstavlja osnovu svih nacionalnih programa za tuberkulozu u svetu.** Savremeno lečenje ove bolesti bazira se na standardizovanim kratkotrajnim režimima, koji traju šest meseci, ređe do osam meseci. U upotrebi su i dalje antituberkulotici prve linije / Isoniazid, Rifampicin, Streptomycin, Pyrazinamid, Ethambutol, a kod multirezistentnih oblika antituberkulotici druge linije: Cycloserine, Ethionamide, Thioacetazone, Capreomycin, Kanamycin, Amikacyn, PAS.

O BCG VAKCINACIJI

Najvažnija mera prevencije dečje tuberkuloze je i dalje BCG vakcinacija. Ona predstavlja visok stepen zaštite od teških formi tuberkuloze odojčadi i male dece (milijarna TB i Tb meningitis)

Na osnovu preporuka SZO-a, a prema zakonskoj regulativi Odluka o načinu sprovođenja imunizacije i zaštite lekova protiv određenih bolesti, koristi se BCG vakcina u prevenciji ovog oboljenja:

1. Vakcinišu se deca u prvoj godiniživota (bez prethodnog tuberkulinskog testiranja).
2. Vakcinišu se lica do navršenih 25 godinaživota bez ožiljka od BCG vakcinacije, kada počinju da rade u zdravstvenim ustanovama koje se bave dijagnostikom i lečenjem tuberkuloze.

U svetu se vrše istraživanja u smislu pronalaženja nove efikasnije vakcine, no njena primena se ne očekuje pre 2010. godine.

Stručnjaci kažu da je tuberkuloza jednostavna bolest, jer je :

1. Laka za dijagnostikovanje
2. Laka za lečenje
3. Laka za prevenciju i kontrolu

A ponovo je aktuelna!

Moramo se pridržavati preporuka SZO, kao i prihvatiti Nacionalni program za tuberkulozu, prvenstveno režim DOTS-a, kako bi sprečili neželjene posledice u budućnosti.

Autor Dr. E. Rašić

Detaljnije:

www.stoptb.org